

De zoon van de accordeonist

El hijo del acordeonista

Bernardo Atxaga

Joseba Irazu (1951) publiceert zowel in het Spaans als in het Baskisch onder het pseudoniem Bernardo Atxaga. Sinds 1980 verschenen ruim twintig werken van zijn hand, naast romans ook kinder- en jeugdliteratuur, scenario's en toneelstukken. Met zijn romans, die veelal in Baskenland spelen, autobiografisch getint zijn en waarin zowel sociale verhoudingen als de natuur een belangrijke plaats innemen, verwierf hij verschillende literaire prijzen. Zijn bekendste roman, *Obabakoak*, deel van een serie over een fantasiewereld, *Obaba*, werd in twintig talen vertaald en ook verfilmd. Atxaga wordt beschouwd als een der belangrijkste hedendaagse Baskische auteurs.

In *De zoon van de accordeonist* blikt de hoofdpersoon, David, lange tijd na zijn emigratie naar de VS en zijn huwelijk met Mary Ann, terug op zijn jeugdijaren. De Franco-tijd drukte een zwaar stempel op het dagelijks leven van David en zijn vriendjes. In zijn studententijd voelde David zich sterk aangetrokken tot de afscheidingsbeweging. Kort vóór zijn vroege dood in Californië komt David tot de pijnlijke ontdekking dat de verhoudingen in de kleine gemeenschap tijdens zijn jeugd anders waren dan hij toen kon bevroeden. Hij zet zijn herinneringen op schrift en zijn vroegere jeugdvriend, Joseba, die altijd in Baskenland bleef wonen, neemt de taak op zich, die tot een boek te bewerken. Joseba bezoekt David nog eenmaal vlak voor zijn overlijden; samen reconstrueren ze dan een verrassende ontknoping. Belangrijke thema's in de roman zijn nostalgie en verbondenheid; het is een meeslepend werk waarin het universele karakter van gevoelens op vanzelfsprekende wijze invulling krijgt. Dit boek werd door Atxaga oorspronkelijk in het Baskisch geschreven.

De vertaling door Johanna Vuyk-Bosdriesz laat de sfeer van het origineel goed tot zijn recht komen, geeft blijk van inlevingsvermogen in de leefwereld van de auteur en kenmerkt zich door een zorgvuldig taalgebruik. Er zijn mooie idiomatische vondsten en een adequate aanpak van Bas-kische uitdrukkingen, maar op sommige plaatsen waren met enige moeite Nederlandse equivalenten te vinden geweest. Ook komen vrij veel ouderwetse en ambtelijke woorden voor: 'vanwege', 'met betrekking tot'. De voetnoten - gelukkig maar enkele - hadden vermeden kunnen worden.

Heleen Peeters, 6 april 2009

